

Parlamentul României
Senat

PREȘEDINTE

București *D. O. B. 2004*
Nr. *123*

Domnului

ARISTIDE ROIBU
Președintele Comisiei juridice, de numiri,
disciplină, imunități și validări

În temeiul prevederilor art.147 din Constituția României, republicată, și ale art.136 din Regulamentul Senatului, republicat, cu modificările ulterioare, vă trimitem alăturat, Decizia Curții Constituționale nr.40/2004 prin care a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.164 alin.(1), (2) și (3) din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală și s-a constatat că acestea sunt neconstituționale.

PREȘEDINTELE SENATULUI

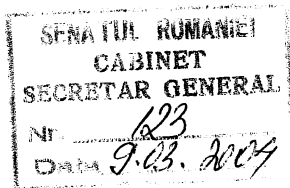
Nicolae Văcăroiu
Nicolae Văcăroiu

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București, România
Telefon: (+40-1) 313-2531; Fax: (+40-1) 312-5480
Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.431C/2003

Domnului
NICOLAE VĂCĂROIU
Președintelui Senatului

În temeiul prevederilor art.25 alin.(4) din Legea nr.47/1992, republicată, vă comunicăm alăturat, în copie, Decizia Curții Constituționale nr.40 pronunțată la data de 29 ianuarie 2004, definitivă și obligatorie, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.164 alin.(1), (2) și (3) din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală, și s-a constatat că acestea sunt neconstituționale.

Vă asigurăm, Domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE

[Signature]
Prof. univ. dr. Nicolae Popa

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr.431C/2003

DECIZIA Nr.40
din 29 ianuarie 2004

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.164
alin.(1), (2) și (3) din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de
procedură fiscală.**

Costică Bulai	- președinte
Nicolae Cochinescu	- judecător
Constantin Doldur	- judecător
Gábor Kozsokár	- judecător
Petre Ninosu	- judecător
Șerban Viorel Stănoiu	- judecător
Lucian Stângu	- judecător
Ioan Vida	- judecător
Aurelia Popa	- procuror
Mihai Paul Cotta	- magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.127 din Ordonanța Guvernului nr.61/2002 privind colectarea creanțelor bugetare, republicată, excepție ridicată de S.C. T.A. Caravan S.A. Fălticeni în Dosarul nr.2521/2003 al Judecătoriei Fălticeni.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 22 ianuarie 2004, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea la 29 ianuarie 2004.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 10 septembrie 2003, pronunțată în Dosarul nr.2521/2003, **Judecătoria Fălticeni a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.127 din Ordonanța Guvernului nr.61/2002**, excepție ridicată de S.C. T.A. Caravan S.A. Fălticeni.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține, în esență, că textul criticat, în baza căruia este obligat la plata unei cauțiuni prohibitive de peste 2 miliarde lei, contravine principiului accesului liber la justiție prevăzut de art.21 din Constituție. Totodată, instituind un tratament inegal pentru persoanele juridice debitoare, în raport cu Administrația financiară și cu persoanele fizice, încalcă și principiul constituțional al egalității în fața legii,.

Judecătoria Fălticeni consideră că excepția este întemeiată, întrucât prevederile criticate “sunt de natură a aduce atingere liberului acces la justiție al persoanelor juridice, datorită sancțiunii la care sunt supuse în cazul neachitării cauțiunii egale cu 20 % din quantumul sumei datorate, constând în neînregistrarea cererii, constituind astfel un obstacol în calea supunerii cererii acestora controlului judecătoresc”.

Potrivit prevederilor art.24 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul apreciază că excepția este neîntemeiată, făcând trimitere și la jurisprudența Curții Constituționale în materie. Se arată că “accesul liber la

justiție nu este obstrucționat prin instituirea cauțiunii de 20 % din cuantumul sumei datorate, cauțiunea constituind o garanție în vederea evitării abuzului de drept, exercitarea cu rea credință a contestației la executare determinând tergiversarea soluționării cauzelor și, implicit, amânarea realizării creanțelor bugetare”. De asemenea, Guvernul, referindu-se la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în legătură cu aplicarea art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, arată că aceasta a stabilit că “dreptul la acces la o instanță nu este absolut, statul bucurându-se de o anumită marjă de apreciere, astfel încât limitele aduse să nu atingă acest drept în însăși substanța sa, să urmărească un scop legitim și să păstreze un raport de proporționalitate între mijloacele folosite și scop”.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și celor ale art.1 alin.(1), art.2, art.3, art.12 și art.23 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile art.127 din Ordonanța Guvernului nr.61/2002 privind colectarea creanțelor bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.644 din 30 august 2002, aprobată cu modificări și completări prin

Legea nr.79/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.193 din 26 martie 2003, ordonanță republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.582 din 14 august 2003, și ulterior modificată.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, ulterior sesizării, Ordonanța Guvernului nr.61/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a fost abrogată, cu excepția art.152, prin art.200 lit.c) din Ordonanța Guvernului nr.92/1993 privind Codul de procedură fiscală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 941 din 29 decembrie 2003, la data intrării în vigoare a noii reglementări (1 ianuarie 2004). Dispozițiile art.127 din Ordonanța Guvernului nr.61/2002 au fost preluate, cu un conținut identic, în art.164 alin.(1), (2) și (3) din Ordonanța Guvernului nr.92/1993 privind Codul de procedură civilă.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat în mod constant că, atunci când dispoziția legală criticată pentru neconstituționalitate a fost abrogată, excepția este admisibilă numai în măsura în care noua reglementare menține, în substanța sa, reglementarea anterioară. Având în vedere că, în cauză, această cerință este îndeplinită, Curtea urmează să se pronunțe asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.164 alin.(1), (2) și (3) din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală, cu următorul conținut:

“(1) Contestația la executare se face cu condiția depunerii numai de către persoanele juridice a unei cauțiuni egale cu 20 % din cuantumul sumei datorate, la unitatea teritorială a Trezoreriei Statului.

(2) Dovada privind plata cauțiunii prevăzute la alin.(1) va însoți în mod obligatoriu contestația debitorului, fără de care aceasta nu va putea fi înregistrată.

(3) Verificarea cuantumului cauțiunii se va efectua de judecătorul de serviciu la data înregistrării cererii.”

În opinia autorului excepției, aceste prevederi îngrădesc liberul acces la justiție, prevăzut de art.21 din Constituție, precum și principiul egalității înscris în art.16 alin.(1) din Constituție.

Dispozițiile constituționale invocate în susținerea excepției au următorul cuprins:

- Art.16 alin.(1): *“Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”*

- Art.21: *“(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.*

(2) Nici o lege nu poate îngrădi exercitarea acestui drept.

(3) Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

(4) Jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative și gratuite.”

Curtea a mai fost sesizată cu această excepție, pe care a respins-o ca neîntemeiată (de exemplu prin Decizia nr.276/2003 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.556 din 1 august 2003). În motivarea soluției s-a reținut, printre altele, că și contestația la executare constituie, prin sine însăși, o cale de acces la justiție, iar „condiționarea acesteia de plata unei cauțiuni reprezintă – ca și termenul de introducere a contestației și celelalte condiții prevăzute de lege – o măsură de asigurare a celerității procedurii și de descurajare a abuzului de drept, admisibilă și rezonabilă”, considerente în raport cu care nu se poate reține pretinsa încălcare a prevederilor art.21 din Constituție.

În practică însă, obligativitatea plății cauțiunii, ca o condiție de acces la calea de atac a contestației la executare, s-a relevat a fi un impediment de

multe ori insurmontabil, cu atât mai dificil de calificat ca rezonabil, cu cât, potrivit legii, o asemenea cale de atac este deschisă oricărei persoane lezate în drepturile și interesele sale legitime. Este motivul pentru care reglementarea în cauză a făcut obiectul a repetate sesizări de neconstituționalitate, acestea constituindu-se – în opinia Curții - într-un element de noutate, de natură să impună reexaminarea atât a soluției adoptate în precedent, cât și a considerentelor pe care se întemeiază și, pe cale de consecință, reconsiderarea jurisprudenței în materie, în sensul celor ce urmează.

Este de principiu că impunerea, prin lege, a unor exigențe cum ar fi instituirea unor termene sau plata unor taxe, pentru valorificarea de către titular a dreptului său subiectiv, chiar dacă constituie îngărdiri ale accesului liber la justiție, au o solidă și indiscutabilă justificare prin prisma finalității urmărite, constând în limitarea în timp a stării de incertitudine în derularea raporturilor juridice și în restrângerea posibilităților de exercitare abuzivă a respectivului drept. Prin intermediul lor se asigură climatul de ordine, indispensabil pentru valorificarea pleneră a drepturilor proprii, cu respectarea atât a intereselor generale, cât și a drepturilor și intereselor legitime ale celorlalți titulari, cărora statul este ținut, în egală măsură, să le acorde ocrotire.

Este, totodată, de principiu că legiuitorul este competent să adopte asemenea reglementări, în virtutea art.126 alin.(2) din Constituție, potrivit căruia, „*competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege*”.

Având dezlegarea constituțională să procedeze ca atare, legiuitorul este ținut însă să o facă orientându-se după principiul „*est modus in rebus*” . Altfel spus, acesta trebuie să fie preocupat ca exigențele astfel instituite să fie îndeajuns de rezonabile, așa încât să nu antreneze, în considerarea prevenirii

unor eventuale abuzuri, o restrângere excesivă a exercițiului dreptului, de natură să pună sub semnul întrebării însăși existența acestuia.

Independent de finalitatea urmărită de legiuitor, prin adoptarea reglementării deduse controlului de constituționalitate, Curtea consideră că aceasta contravine imperativelor principiale enunțate, în măsura în care condiționează însăși înregistrarea contestației la executare, în materie, de plata unei cauțiuni. Instituirea unei căi de atac, ca modalitate de acces la justiție, implică în mod necesar asigurarea posibilității de a o utiliza pentru toți cei care au un drept, un interes legitim, capacitate și calitate procesuală. Or, adăugarea la acestea a unei condiții suplimentare, a cărei neîndeplinire are semnificația drastică a unui veritabil fine de neprimire a cererii de sesizare a instanței cu respectiva cale de atac, constituie o îngrădire a accesului liber la justiție, contravenind astfel prevederilor art.21 alin.(1) și (2) din Constituție.

Îngrădirea este cu atât mai evidentă cu cât efectele neplății cauțiunii nu sunt subsecvente unui act de judecată, exercitat de instanță, în limitele investirii și potrivit competenței sale jurisdicționale, ci sunt constatate și dobândesc eficiență pe calea unei operații tehnico-administrative derulate de judecătorul de serviciu care, luând act că obligația de plată a cauțiunii nu a fost îndeplinită, urmează să refuze înregistrarea contestației, împiedicând, astfel, sesizarea instanței și, prin aceasta, accesul liber la justiție.

Drept urmare, deși rațiunile în considerarea cărora legiuitorul a instituit exigența plății unei cauțiuni, constând în preocuparea de a restrânge posibilitatea exercitării cu rea-credință a contestației la executare, în scop exclusiv dilatoriu, nu pot fi minimalizate și, cu atât mai puțin, negate, determinarea apriorică și imperativă a cuantumului cauțiunii, stabilirea acestuia la 20% din cuantumul sumei datorate, cât și, mai ales, convertirea neplății sale într-un fine de neprimire a contestației la executare sunt excesive și, prin aceasta, îngrădesc în mod nepermis accesul liber la

justiție. Astfel, în măsura în care quantumul sumei datorate este deosebit de important, ceea ce îl pune pe debitor în imposibilitate de a achita cauțiunea impusă de lege, acesta este lipsit de dreptul de a formula contestație la executare și de a repune în discuție respectivul quantum, chiar dacă, prin ipoteză, nu datorează în realitate, suma la care a fost impus.

Curtea apreciază că rațiunile care au impus adoptarea, în această materie, a reglementării criticate, pot fi satisfăcute pe deplin, și într-o manieră mai puțin tranșantă, aptă să asigure echilibrul de interese și egalitatea de arme între creditor și debitor, de reglementarea de drept comun (art.399 – art.404 din Codul de procedură civilă), în ai cărei termeni, cauțiunea –al cărui quantum este stabilit de judecător – constituie o condiție numai pentru a putea solicita și obține suspendarea executării, până la soluționarea contestației. Întrucât, potrivit acestei reglementări, contestația nu este suspensivă de executare, prin ea însăși, creditorul are posibilitatea să-și valorifice creanța chiar dacă s-a formulat contestație la executare, câtă vreme nu s-a plătit cauțiunea, iar dacă, urmare a plății acesteia, s-a dispus suspendarea, în măsura în care contestația este respinsă, are garanția reparării eventualului prejudiciu ce i-a fost, astfel, cauzat. La rândul său, debitorul, al cărui acces liber la justiție nu este îngrădit, prin obligarea sa la plata unei cauțiuni, ca o condiție pentru înregistrarea contestației, chiar dacă nu are posibilitatea de a achita cauțiunea și a obține suspendarea executării, care își urmează cursul, are dreptul, în situația în care contestația sa este admisă, la întoarcerea executării.

Așa fiind, Curtea consideră că admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.164 alin.(1), (2) și (3) din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală, care, pentru motivele înfățișate se impune, nu nesocotește câtuși de puțin rațiunile majore avute în vedere de legiuitor la adoptarea reglementării în cauză.

Față de cele de mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și art.147 alin.(4) din Constituție, al art.13 alin.(1) lit.A) c), al art.23 și al art.25 alin.(1) din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA

În numele legii

Decide:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de S.C. T.A. Caravan S.A. Fălticeni în Dosarul nr.2521/2003 al Judecătoriei Fălticeni și constată că dispozițiile art.164 alin.(1), (2) și (3) din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală sunt neconstituționale.

Prezenta decizie se comunică celor două Camere ale Parlamentului conform art.25 alin.(4) din Legea nr.47/1992, republicată.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din 29 ianuarie 2004.

PREȘEDINTE,

Bulai
Prof. univ. dr. Costică Bulai

Magistrat-asistent,

Mihai Paul Cotta

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Mihai Paul Cotta', written in a cursive style.

Dosar nr.431C/2003

OPINIE SEPARATĂ

Considerăm că soluția care se impunea a fi adoptată, în speță, era cea de respingere ca nefondată a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.164 alin.(1), (2) și (3) din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală, raportată la prevederile art.16 și art.21 din Constituție, conform jurisprudenței anterioare a Curții Constituționale care, prin numeroase decizii a respins ca nefondate excepțiile de neconstituționalitate, având ca obiect dispozițiile, cu același conținut, ale art.127 din Ordonanța Guvernului nr.61/2002 privind colectarea creanțelor bugetare, republicată, în prezent abrogată.

În opinia pe care o susținem, dispozițiile textului criticat, care instituie obligativitatea depunerii unei cauțiuni egale cu 20% din cuantumul sumei datorate cu titlu de obligație fiscală, la introducerea contestației la executare silită de către persoanele juridice, nu reprezintă discriminare între persoanele juridice și cele fizice și nici nu constituie un impediment în exercitarea dreptului la acces liber la justiție.

Așa cum s-a stabilit prin mai multe decizii ale Curții Constituționale prin care au fost respinse ca nefondate excepțiile de neconstituționalitate privind dispozițiile art.127 din Ordonanța Guvernului nr.61/2002 privind colectarea creanțelor bugetare, având un conținut identic cu cel al art.164 alin.(1), (2) și (3) din Codul de procedură fiscală „*situația juridică a persoanelor colective este diferită de cea a persoanelor fizice, astfel încât tratamentul juridic diferit aplicabil – și anume obligația persoanelor juridice, în cazul contestației la executare, de a plăti o cauțiune egală cu 20% din cuantumul sumei datorate, spre deosebire de persoanele fizice care nu au asemenea obligație – este justificat în mod obiectiv și rațional*”.(A se vedea Decizia

Se publică în *Stăruie*

[Handwritten signature]

nr.276 din 26 iunie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.556 din 1 august 2003). În același sens, s-a pronunțat Curtea Constituțională și prin Decizia nr.419 din 11 noiembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.861 din 4 decembrie 2003, în care, în plus, s-a argumentat referitor la obligația instituită pentru persoanele juridice de a plăti o cauciune de 20% din quantumul sumei datorate bugetului la introducerea contestației la executarea silită, că *„această modalitate de reglementare a fost necesară numai pentru persoanele juridice, atât în considerarea numărului sporit de cauze care au avut ca obiect executarea creanțelor bugetare, cât și din motive de natură economică”*. Totodată, prin această decizie, a fost menționat principiul stabilit de Curtea Constituțională, în acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căruia *„egalitatea în drepturi nu înseamnă uniformitate, fapt pentru care principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații juridice care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite”*. De asemenea prin Decizia nr.474 din 9 decembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.109 din 5 februarie 2004, Curtea Constituțională a reținut că *„În raport cu volumul surselor de venit supuse impunerii și cu amploarea activităților supuse taxelor prevăzute de lege – valoarea contribuțiilor persoanelor juridice la bugetul de stat este incomparabil mai importantă decât aceea a persoanelor fizice, iar contestațiile la executare introduse de către persoanele juridice în scopul întârzierii obligațiilor lor financiare către stat pot avea efecte cu mult mai păgubitoare decât eventualele contestații formulate în același scop de către persoanele fizice”*.

În legătură cu invocarea încălcării dreptului la liber acces la justiție, prevăzut de art.21 din Constituție, în repetate decizii ale Curții Constituționale s-a reținut că *„depunerea cauciunii stabilite prin art.127*

alin.(1) din Ordonanța Guvernului nr.61/2002 are rolul de a frâna acțiunile dilatorii ale persoanelor juridice în cadrul procedurii de executare silită, fără ca prin aceasta să fie încălcate prevederile art.21 din Constituție. Contestația la executare constituie prin ea însăși o cale de acces la justiție, iar condiționarea acesteia de plata unei cauțiuni constituie o măsură de asigurare a celerității procedurii și de descurajare a abuzului de drept, admisibilă și rezonabilă”. (Decizia nr.313 din 10 iulie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.571 din 8 august 2003). În același sens, s-a pronunțat Curtea, de exemplu, și prin Deciziile nr.229 din 3 iunie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.454 din 26 iunie 2003; nr.419 din 11 noiembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.851 din 4 decembrie 2003; nr.440 din 20 noiembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.51 din 21 ianuarie 2004; nr.474 din 9 decembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 109 din 5 februarie 2004.

În opinia noastră, considerentele pe care s-au întemeiat deciziile pronunțate în trecut de Curte cu privire la respingerea ca nefondată a excepțiilor de neconstituționalitate referitoare la dispozițiile art.127 din Ordonanța Guvernului nr.61/2002 își păstrează valabilitatea în cazul dispozițiilor cu conținut identic ale art.164 alin(1), (2) și (3) din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală.

Faptul că reglementarea în cauză [art.127 alin.(1), (2) și (3) din Ordonanța Guvernului nr.61/2002] a făcut, în trecut obiect al unor repetate sesizări de neconstituționalitate nu constituie, *eo ipso* o justificare pentru reconsiderarea jurisprudenței și admiterea, prin Decizia nr.40/2004 a Curții Constituționale, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.164 alin.(1), (2) și (3) din Codul de procedură fiscală, așa cum se susține în decizia adoptată.

În decizia la care se referă prezenta opinie separată, deși se acceptă principiul afirmat în jurisprudența Curții Constituționale, cât și în cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, că *„impunerea, prin lege, a unor exigențe cum ar fi instituirea unor termene sau plata unor taxe, pentru valorificare de către titular a dreptului său executiv, chiar dacă constituie îngrădiri ale accesului liber la justiție, au o solidă și indiscutabilă justificare prin prisma finalității urmărite, constând în limitarea în timp a stării de incertitudine în derularea raporturilor juridice și în restrângerea posibilităților de exercitare abuzivă a respectivului drept[...]”*, se consideră excesivă condiționarea *„însăși a înregistrării contestației la executare, în materie, de plata unei cauțiuni”*.

Se consideră, în esență, că *„determinarea apriorică și imperativă a cuantumului cauțiunii, stabilirea acestuia la 20% din cuantumul sumei datorate, cât și, mai ales, convertirea neplății sale într-un fine de neprimire a contestației la executare sunt excesive și, prin aceasta, îngrădesc în mod nepermis accesul liber la justiție”*.

Considerăm, în dezacord cu opinia majorității membrilor Curții, că dispozițiile legale criticate nu încalcă dreptul la liber acces la justiție.

Cauțiunea, prin însăși natura sa, reprezintă nu numai o condiție de admisibilitate a contestației, ci și o garanție a bunei credințe a debitorului obligației fiscale înscrisă într-un titlu executoriu că nu formulează contestația în scopul de a tergiversa realizarea creanței fiscale pentru care este urmărit.

În cazul prevăzut de textul criticat, debitorul, conform art.164 din Codul de procedură fiscală, contestă, în realitate, măsuri procedurale – orice act de executare efectuat cu încălcarea prevederilor Codului de procedură fiscală de către organele de executare sau însuși titlul executoriu în temeiul căruia a fost pornită executarea (când acest titlu nu este o hotărâre dată de o instanță judecătorească sau de alt organ

jurisdicțional și dacă pentru contestarea lui nu există o altă procedură prevăzută de lege). În consecință, este evident că prin introducerea contestației la executare se poate ajunge la întârzierea realizării creanței fiscale, cauțiunea fiind instituită tocmai pentru descurajarea exercitării cu rea credință a dreptului de a contesta executarea silită. Este, pe de altă parte, esențial de reținut că de natura cauțiunii, care reprezintă o garanție, este restituirea ei celui care a plătit-o, în cazul admiterii contestației, așa cum, de altfel, prevede art.164 alin.(4) din Codul de procedură fiscală.

În legătură cu quantumul cauțiunii fixat prin textul criticat la o cincime din suma datorată bugetului cu titlu de impozite sau taxe, considerăm, în acord cu jurisprudența de până acum a Curții Constituționale, să subliniem că acesta nu este exagerat și nu constituie un impediment pentru exercitarea dreptului la acces la justiție. De altfel, în cadrul procedurii obișnuite, în cazul cererii de suspendare a executării, instanța este cea care fixează quantumul cauțiunii, având, astfel, posibilitatea, cel puțin teoretic, să stabilească un quantum mai mare decât 20% din valoarea bunului urmărit. (A se vedea art.403 din Codul de procedură civilă, text considerat a fi constituțional, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale).

De altfel, pentru a reprezenta o garanție reală a exercitării cu bună credință a dreptului de a contesta executarea, cauțiunea trebuie să aibă un caracter serios, să nu fie derizorie în raport cu valoarea datoriei fiscale, în cazul prevăzut de textul criticat.

În ceea ce privește aprecierea asupra quantumului cauțiunii, considerăm că în cauză este necesar să fie avută în vedere jurisprudența Curții Constituționale, care, într-un alt context, referindu-se la aprecierea quantumului taxei de timbru, a stabilit, pe bună dreptate, considerăm noi, că *„dacă quantumul acesteia ar părea ridicat, aprecierea nu este de resortul contenciosului constituțional. Curtea Constituțională nu este în*

măsură să cenzureze opțiunile legiuitorului și să înlocuiască aprecierea acestuia – suverană și deplină – cu propria sa apreciere, căci în felul acesta s-ar transforma, practic, într-un legislator pozitiv, subsecvent”.

(A se vedea, Decizia nr.75 din 17 aprilie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.258 din 29 septembrie 1997). Mutatis mutandis, acest argument este valabil și în ceea ce privește aprecierea cuantumului cauțiunii stabilit prin textul criticat pentru neconstituționalitate.

Esențial, este în opinia noastră că materia fiscală are un caracter special prin însăși natura sa, în care prevalează elementele de drept public, ceea ce impune o anumită celeritate în executarea obligațiilor fiscale, cerută de necesitatea asigurării ritmice a veniturilor bugetului de stat și ale bugetelor locale, în vederea finanțării integrale și la timp a cheltuielilor bugetare.

De asemenea, este necesar să fie avut în vedere faptul că, separat de faza executării silite în care se pune problema contestației la executare, contribuabilii au posibilitatea de a formula contestații împotriva actelor administrative fiscale – decizii de impunere, acte asimilate deciziilor de impunere, titluri de creanță privind datoria vamală (a se vedea Titlul IX al Codului de procedură fiscală), pentru care nu se prevăd cauțiuni și taxe de timbru [art.170 alin.(2) din același Cod].

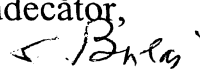
În același timp, contrar punctului de vedere exprimat în decizia la care se referă prezenta opinie separată, considerăm că în temeiul dispozițiilor art.126 alin.(2) din Constituție, potrivit căruia procedura de judecată este prevăzută de lege, legiuitorul delegat avea dreptul ca, în materia procedurii fiscale, să instituie plata cauțiunii la introducerea contestației la executare, tocmai având în vedere necesitățile impuse de urgența și ritmicitatea cu care trebuie îndeplinite obligațiile fiscale.

În consecință, procedura specială instituită de Codul de procedură fiscală are deplină legitimitate constituțională în dispozițiile menționate ale Legii fundamentale, așa acum au avut-o și dispozițiile Ordonanței Guvernului nr.61/2002 privind colectarea creanțelor bugetare.

De altfel, de mult timp s-a statuat, de principiu, în sensul că „chiar în domeniul dreptului procesual civil este general admis că acțiunea în justiție este subordonată unor condiții de admisibilitate, care limitează liberul acces la justiție, iar, în dreptul administrativ, sub denumirea de «fine de neprimire», ele apar și mai numeroase” (Prof.dr. Tudor Drăganu, Liberul acces la justiție, Lumina Lex, București, 2003).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că *„dreptul de acces la tribunale nu este absolut. Fiind vorba de un drept pe care Convenția l-a recunoscut fără să-l definească în sensul restrâns al cuvântului, există posibilitatea limitărilor implicit admise chiar în afara limitelor care circumscriu conținutul oricărui drept”*. [Hotărârea din 21 februarie 1975 (plenul Curții) seria A nr.18, publicată de V.Berger- Jurisprudența CEDO, Ediția a 4-a, IRDO, 2003, pag.156].

În acest sens, Curtea Constituțională a stabilit, în trecut, că *„legiuitorul poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură, ca și modalitățile de exercitare a drepturilor procedurale, principiul liberului acces la justiție presupunând posibilitatea neîngrădită a celor interesați de a utiliza aceste proceduri, în formele și în modalitățile instituite de lege (Decizia Plenului Curții Constituționale nr.1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994)*

Judecător,

 Costică Bulai

Judecător,

 Constantin Doldur